

PROCEDURA PRZETARGOWA DOTYCZĄCA AML

JUST/2018/JACC/PR/CRIM/018

PRZYGOTOWANIE I ORGANIZACJA SZKOLENIA DLA
PRAWNIKÓW DOTYCZĄCEGO UNIJNYCH PRZEPISÓW
W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRANIU PIENIĘDZY (AML)
I FINANSOWANIU TERRORYZMU (CTF)

PODRĘCZNIK DLA SZKOLENIOWCÓW

22 lutego 2021 r.

Zastrzeżenie

Niniejsze informacje zostały opracowane w ramach umowy z Unią Europejską (nr referencyjny: JUST/2018/JACC/PR/CRIM/018) i nie stanowią oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej. Komisja ani żadna osoba działająca w jej imieniu nie ponosi odpowiedzialności za wykorzystanie informacji zawartych w niniejszej publikacji.

WYDAWCY

Fundacja Prawników Europejskich

Fluwelen Burgwal 58

2511 CJ – The Hague

Niderlandy

+31 612 990 818

www.elf-fae.eu

info@elf-fae.eu

Rada Izb Adwokackich i Stowarzyszeń Prawniczych w Unii Europejskiej

Rue Joseph II, 40

1000 Brussels

Belgia

+32 2234 6510

www.ccbe.eu

info@ccbe.eu

Fotografie (strona tytułowa)

© Adobe Stock

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
JAK KORZYSTAĆ Z TEGO PODRĘCZNIKA	5
<i>Efekty uczenia się.....</i>	<i>6</i>
<i>Metodyka.....</i>	<i>8</i>
SKUTECZNE SZKOLENIE	8
MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE.....	9
ANALIZY PRZYKŁADÓW	11

PODRĘCZNIK DLA SZKOLENIOWCÓW

WPROWADZENIE

Niniejszy podręcznik szkoleniowy (podręcznik dla szkoleniowców) został przygotowany dla osób, które szkolą prawników praktyków w dziedzinie unijnych przepisów w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy (AML) i finansowaniu terroryzmu (CTF). Dostępny jest również odpowiedni podręcznik (podręcznik dla użytkowników) dla uczestników szkolenia.

Obydwa podręczniki zostały opracowane w ramach umowy zawartej przez Komisję Europejską z Fundacją Prawników Europejskich (ELF) oraz Radą Izb Adwokackich i Stowarzyszeń Prawniczych Unii Europejskiej (CCBE) dotyczącej „Przygotowania organizacji szkolenia dla prawników dotyczącego unijnych przepisów w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy (AML) i finansowaniu terroryzmu (CTF)” (umowa o świadczenie usług JUST/2018/JACC/PR/CRIM/0185).

Komisja Europejska, ogłaszając procedurę przetargową dotyczącą przedmiotowej umowy, kierowała się następującymi celami:

„Celem ogólnym umowy jest szkolenie prawników praktyków w zakresie kluczowych zasad i koncepcji dotyczących unijnych przepisów AML/CTF, podnoszenie świadomości na ich temat i ich promowanie. Celem umowy jest analiza, ocena i wsparcie potrzeb prawników praktyków poprzez zwiększenie ich świadomości na temat ich roli i obowiązków w zakresie zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu zgodnie z dyrektywą.

Celem szczegółowym jest rozpowszechnienie programu szkolenia wśród jak najliczniejszej grupy prawników praktyków w całej Unii. W szczególności szkolenia mogą pomóc zainteresowanym prawnikom praktykom w uzyskaniu informacji na temat najlepszych sposobów:

- przyjmowania odpowiednich obowiązków w zakresie AML/CTF i ich zrozumienia; analizowania, jak dochodzi do wykorzystywania prawników praktyków i kancelarii prawnych w kontekście prania pieniędzy i finansowania terroryzmu;*
- analizowania, jakie praktyki mogą stosować prawnicy praktycy i kancelarie prawne w obrębie swojej określonej jurysdykcji oraz zgodnie z odpowiednimi przepisami regulującymi wykonywanie zawodów prawniczych, aby zapewnić utrzymanie najwyższych standardów etycznych w tych zawodach;*
- identyfikowania problemów, jakie mogą wyniknąć w związku z interpretacją przepisów szczegółowych w świetle hipotetycznych i faktycznych spraw oraz w szczególności mając na względzie ciągłość ich relacji biznesowych z klientami oraz inne kwestie”.*

Przed opracowaniem podręczników szkoleniowych grupa partnerów sporządziła ocenę potrzeb szkoleniowych oraz strategię szkoleniową, korzystając z odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu, dotyczące obecnych praktyk każdego z państw członkowskich w zakresie szkoleń dla prawników praktyków dotyczących przepisów AML/CTF na poziomie UE. Odpowiedzi na te pytania udzieliły wszystkie w UE (27) członkowskie izby adwokackie CCBE oraz izba adwokacka Zjednoczonego Królestwa.

Warto przypomnieć [kontekst dyrektyw AML/CTF](#), ponieważ dotyczą one prawników praktyków. Pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu stanowią poważne zagrożenia dla życia i społeczeństwa oraz skutkują przemocą, prowadzą do dalszej działalności przestępczej i zagrażają fundamentom praworządności. Biorąc pod uwagę rolę, jaką odgrywa prawnik praktyk w społeczeństwie, oraz związane z tą rolą obowiązki i standardy zawodowe i nie tylko, prawnicy praktycy muszą zawsze postępować uczciwie, przestrzegać praworządności i uważać, żeby nie ułatwiać jakiegokolwiek działalności przestępczej. W związku z tym prawnicy praktycy muszą mieć ciągłą świadomość zagrożenia ze strony przestępców, którzy próbują wykorzystywać zawód prawnika do celów prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

Prawnicy i kancelarie prawne muszą upewnić się, że znają swoje obowiązki w zakresie AML/CTF i ich przestrzegają. Obowiązki te wynikają z:

- (i) podstawowych zasad etyki zawodu prawniczego, w tym z obowiązku dotyczącego niewspierania i nieułatwiania działalności przestępczej, oraz
- (ii) wymogów prawa Unii.

Wszyscy prawnicy praktycy w UE muszą znać odpowiednie mające zastosowanie obowiązki prawne i etyczne, jak również ryzyko istotne dla dziedziny, w jakiej prowadzą działalność, i ich klientów, oraz nieustannie edukować się w tym zakresie. Jest to tym ważniejsze, że działalność przestępcza prowadzona przez przestępców w zakresie objętym przez dyrektywy AML/CTF szybko i nieustannie zmienia się, stając się ostatecznie coraz bardziej wyrafinowana. Świadomość, czujność, rozpoznawanie znaków ostrzegawczych (tzw. „czerwonych flag”) i ostrożność to najlepsze narzędzia prawnika praktyka do oceny sytuacji, które mogą wzbudzać obawy, że chodzi o pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu.

Celem niniejszego podręcznika jest pomoc szkoleniowcom prowadzącym szkolenia dla prawników praktyków w dziedzinie AML/CTF w zrozumieniu, jak przeprowadzić takie szkolenie, tak aby prawnicy praktycy zrozumieli pełny zakres swoich obowiązków prawnych i etycznych, w tym swoją podatność na ryzyko.

JAK KORZYSTAĆ Z TEGO PODRĘCZNIKA

Temu podręcznikowi dla szkoleniowców towarzyszy podręcznik dla użytkowników, który jest skierowany do uczestników szkolenia.

W podręczniku dla użytkowników określono ramy przepisów dotyczących AML/CTF na poziomie UE. Należy go traktować jako podstawowy wzór szkolenia prawników praktyków w dziedzinie tych przepisów. Nie należy go jednak traktować jako sztywnego schematu, który ma być bezwarunkowo przestrzegany podczas każdej sesji, z oczywistego powodu, że sesje mogą się różnić w zależności od następujących czynników:

- wcześniejszej wiedzy i doświadczenia słuchaczy;
- podatności słuchaczy na określone rodzaje ryzyka związane z AML/CTF;
- długości kursu (ponieważ w przypadku dłuższego kursu można bardziej szczegółowo rozwinąć poszczególne aspekty);
- od tego, czy kurs jest ogólnym kursem obejmującym całość zagadnienia, czy też skoncentrowany jest konkretnie na tylko jednym obszarze zagadnienia.

Innymi słowy, podręcznik dla użytkowników należy postrzegać jako punkt wyjścia dla sesji szkoleniowych opartych na jego planie.

Efekty uczenia się

Przed opracowaniem podręczników dla szkoleniowców i użytkowników przeprowadzono analizę potrzeb prawników praktyków w UE w zakresie szkolenia i sporządzono ocenę potrzeb szkoleniowych. Ocena ta powinna być również uwzględniona przy przygotowywaniu sesji szkoleniowej opartej na treści podręcznika dla użytkowników. Ocena potrzeb szkoleniowych określa efekty uczenia się w zakresie umiejętności, kompetencji i wiedzy i została wykorzystana jako podstawa tego podręcznika dla szkoleniowców.

Jednym z wyników oceny potrzeb szkoleniowych było to, że prawnicy praktycy w przeważającej mierze chcą szkoleń praktycznych, które koncentrują się na analizach przykładów i najlepszych praktykach. Szkolenia bazujące na codziennych wymaganiach i realiach praktyki prawnej znajdują chętnych odbiorców. W przypadku każdej sesji szkoleniowej trzeba będzie znaleźć równowagę między – z jednej strony – koniecznym nauczaniem treści przepisów dotyczących AML/CTF a – z drugiej strony – przykładami, które sprawią, że staną się one żywe dla prawników praktyków.

Chociaż podręcznik dla użytkowników nie zawiera żadnych analiz przykładów, szkoleniowcy mogą skorzystać z przewodnika „[A lawyer’s guide to detecting and preventing money laundering](#)” [Przewodnik dla prawników dotyczący wykrywania prania pieniędzy i zapobiegania mu], opublikowanego przez CCBE, Międzynarodowe Stowarzyszenie Prawników (IBA) oraz Amerykańskie Stowarzyszenie Prawników (ABA) w 2014 r., w którym na str. 39–46 przedstawiono szereg analiz przykładów. Więcej na ten temat znajduje się poniżej, w sekcji zatytułowanej „Analizy przykładów”.

Obszerne listy rodzajów ryzyk znajdują się zarówno w wyżej wspomnianym przewodniku CCBE-IBA-ABA, jak i w innej przydatnej publikacji, „[Guidance for a risk-based approach for legal professionals](#)” [Wytyczne dotyczące stosowania podejścia opartego na analizie ryzyka dla

przedstawicieli zawodów prawniczych], opublikowanej przez Grupę Specjalną ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF) w 2019 r. Te rodzaje ryzyka są tradycyjnie podzielone na trzy obszary:

- czynniki ryzyka związane z klientami,
- czynniki ryzyka związane z transakcjami,
- geograficzne czynniki ryzyka.

Załącznik III do dyrektywy AML/CTF zawiera niewyczerpujący wykaz czynników i rodzajów dowodów wskazujących na potencjalnie wyższe ryzyko w tych trzech kategoriach, ale w dwóch wspomnianych już publikacjach podano dalsze obszernie przykłady – na str. 28–38 publikacji CCBE-IBA-ABA oraz na str. 27–43 publikacji FATF. Te rodzaje ryzyka stanowią bogate źródło na potrzeby zarówno analiz przykładów, jak i najlepszych praktyk, mogące służyć jako praktyczne przykłady dla szkolących się prawników praktyków. Poniżej w sekcji „Analizy przykładów” znajduje się więcej materiałów na temat tego, jak można wykorzystać te dwie publikacje na kursach szkoleniowych.

Ponadto w ocenie potrzeb szkoleniowych wymieniono obszary, w których zdaniem większości respondentów z izb adwokackich i stowarzyszeń prawniczych prawnicy praktycy szczególnie potrzebują szkoleń. Te obszary to:

- 1) jak daleko prawnicy praktycy muszą się posunąć, aby ustalić źródło środków pieniężnych klienta;
- 2) jak przeprowadzić ocenę ryzyka AML/CTF w odniesieniu do siebie jako prawnika praktyka lub kancelarii prawnej, wraz z informacjami o ryzyku AML/CTF i podatnościach sektora prawnego;
- 3) interakcje pomiędzy ogólnym rozporządzeniem o ochronie danych (RODO) a przepisami w zakresie AML;
- 4) informacje o tym, jak mniejsze kancelarie z ograniczonymi zasobami mogą skutecznie wypełniać swoje obowiązki w zakresie AML/CTF;
- 5) jak radzić sobie z faktem, że w różnych państwach członkowskich obowiązują różne przepisy dotyczące AML/CTF;
- 6) elementy wiedzy na temat przestępstwa, oceny ryzyka i obowiązku zgłaszania (tzn. jaki poziom wiedzy jest wymagany);
- 7) jak rozpoznać różne rodzaje klientów, np. osoby fizyczne, różne rodzaje przedsiębiorstw, trusty itd.;

- 8) określone kwestie związane z własnością rzeczywistą;
- 9) w jakim stopniu prawnicy mogą polegać na informacjach otrzymanych od innych podmiotów zobowiązanych.

Również w tym przypadku wymieniono tu zagadnienia w celu ułatwienia szkoleniowcom przygotowania kursów. Odpowiedzi na wiele z powyższych pytań znajdują się w podręczniku dla użytkowników pod odpowiednimi nagłówkami. Mogą istnieć określone aspekty, które są ważniejsze w jednej jurysdykcji niż w innej.

Metodyka

Każdy kurs szkoleniowy będzie wymagał własnej metodyki. Na przykład element kursu dotyczący przepisów prawa może wymagać tradycyjnego wykładu wraz ze slajdami i notatkami. Element praktyczny, w tym analizy przykładów, może z kolei być lepiej nauczany na małych warsztatach lub przerwach w sesji plenarnej, z wykorzystaniem ćwiczeń.

SKUTECZNE SZKOLENIE

Te same ogólne zasady dobrego szkolenia mają zastosowanie do szkolenia prawników praktyków w zakresie AML.

Istnieją jednak pewne specyficzne zasady, które należy uwzględnić w przypadku kursu szkoleniowego w zakresie AML:

- 1) Prawnicy praktycy mogą przybyć na kurs z różnym poziomem wiedzy i oczekiwań. Ważne jest, aby na samym początku określić, co uczestnicy już wiedzą. Przykładowo niektórzy prawnicy praktycy mogą uważać, że przepisy dotyczące AML/CTF w ogóle ich nie dotyczą, i wtedy należy skupić się na szczegółach zakresu stosowania dyrektywy. Inni mogą mieć niewielkie doświadczenie w zakresie prawa karnego, dlatego warto byłoby skupić się na rodzajach przestępstw z wykorzystaniem rzeczywistych przykładów z zakresu AML/CTF. Dlatego ważne jest, aby na początku ocenić poziom wiedzy i świadomości uczestników. Może temu służyć formalny kwestionariusz lub szybka ustna sesja pytań i odpowiedzi na początku szkolenia, aby upewnić się, że szkolenie to będzie odpowiednie i skuteczne.
- 2) Warto zaprosić na szkolenie w zakresie AML zewnętrznych ekspertów jako prelegentów, aby przedstawili inny punkt widzenia. Oczywistym wyborem jest zaproszenie pracownika krajowej jednostki analityki finansowej (FIU), która zajmuje się zgłoszeniami podejrzanych transakcji, ponieważ może on wówczas wyjaśnić rodzaje przypadków, z jakimi się spotyka. Ważne jest, aby poinformować przedstawiciela FIU nie tylko o tym, by trzymał się przykładów, które dotyczą prawników praktyków, ale również o konkretnych

przepisach dotyczących AML, które mają zastosowanie do prawników praktyków, tak aby jego prezentacja była przydatna.

- 3) Przepisy dotyczące AML/CTF są dziedziną prawa, w której nieprzestrzeganie właściwych procedur może wiązać się z odpowiedzialnością karną i innego rodzaju odpowiedzialnością prawnika praktyka, w przeciwieństwie do większości innych obszarów praktyki prawniczej. Dlatego ważne jest, aby uczestnicy opuścili sesję z jasnym wyobrażeniem o znaczeniu przepisów oraz z wiedzą o tym, że nieprzestrzeganie ich może spowodować powstanie odpowiedzialności i utratę reputacji (i potencjalnie źródła utrzymania, jeśli sprawa jest wystarczająco poważna).
- 4) Jak podkreśla się w całym podręczniku, prawnicy praktycy konsekwentnie twierdzą, że najczęściej uczą się w tej dziedzinie, gdy mają do czynienia z przykładami wziętymi z życia. Dlatego wszyscy prelegenci powinni zostać poproszeni o podanie w swoich prezentacjach jak największej liczby takich przykładów, zwłaszcza że ważne sformułowania zawarte w dyrektywie nie zawsze są oczywiste, jeżeli chodzi o ich znaczenie. Należy również pomyśleć o specjalnej sesji poświęconej analizie tylko jednego lub kilku przykładów. Więcej wskazówek na ten temat znajduje się poniżej w sekcji zatytułowanej „Analizy przykładów”. Ponadto w trakcie sesji należy zachęcać uczestników do zadawania pytań, jak również dbać o ogólne interakcje między szkoleniowcem lub szkoleniowcami a uczestnikami.
- 5) Często szkolenia będą przygotowywane przez osoby specjalizujące się w szkoleniach ogólnych obejmujących wiele tematów, ponieważ szkolenie profesjonalistów samo w sobie jest obszarem wiedzy specjalistycznej. Szkolenie w zakresie AML/CTF różni się jednak od szkolenia w tematach dotyczących wyłącznie prawa materialnego, ponieważ obejmuje zarówno prawo materialne, jak i procedury, które muszą być uwzględnione w zarządzaniu praktyką. Ponadto nieprzestrzeganie przepisów może prowadzić do poważnych sankcji dla samych prawników praktyków, włącznie z pozbawieniem prawa do wykonywania zawodu w poważnych przypadkach, a więc wykraczających poza bardziej typowe zaniedbanie, które wynikałoby z niewystarczającego wyszkolenia w zakresie merytorycznym. Ważne jest, aby szkolenie było przygotowane z uwzględnieniem tych elementów. W związku z tym zaleca się, aby szkoleniowiec zajmujący się ogółem zagadnień korzystał przy planowaniu programu szkolenia z pomocy eksperta w zakresie przepisów dotyczących AML/CTF, co umożliwi dopilnowanie, by stosowne tematy zostały odpowiednio omówione przez właściwych ekspertów.

MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

Jak już wspomniano, istnieją użyteczne przewodniki w zakresie AML/CTF dla prawników praktyków. Wykorzystano je przy opracowywaniu podręcznika dla użytkowników, a także

cytowano je we wcześniejszych sekcjach tego podręcznika dla szkoleniowców. Poleca się je szkoleniowcom jako źródło dodatkowych pomysłów.

Dwa główne przewodniki to:

- 1) „[A lawyer’s guide to detecting and preventing money laundering](#)” [Przewodnik dla prawników dotyczący wykrywania prania pieniędzy i zapobiegania mu], opublikowany przez CCBE, Międzynarodowe Stowarzyszenie Prawników (IBA) oraz Amerykańskie Stowarzyszenie Prawników (ABA) w 2014 r.;
- 2) „[Guidance for a risk-based approach for legal professionals](#)” [Wytyczne dotyczące stosowania podejścia opartego na analizie ryzyka dla przedstawicieli zawodów prawniczych], opublikowane przez Grupę Specjalną ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF) w 2019 r.

Należy jednak pamiętać, że te dwa przewodniki nie zostały opublikowane konkretnie z myślą o ramach obecnych przepisów europejskich. W zamierzeniu ich odbiorcami są prawnicy praktycy na całym świecie, a opisane w nich zagadnienia dotyczą najważniejszych zasad. Ponadto pierwszy przewodnik ma już obecnie kilka lat, w związku z czym pewne podstawowe okoliczności mogły ulec zmianie.

Również brytyjska Grupa Partnerska Sektora Prawnego (Legal Sector Affinity Group) opublikowała „[Anti-Money Laundering Guidance for the Legal Sector](#)” [Wytyczne dla sektora prawnego dotyczące przeciwdziałania praniu pieniędzy] w 2020 r., kiedy Zjednoczone Królestwo było jeszcze w okresie przejściowym przed wystąpieniem z UE. Jest to jeden z wielu przewodników wydanych przez izby adwokackie. Do innych tego rodzaju publikacji w UE należą przewodniki wydane przez [Irlandzkie Towarzystwo Prawnicze](#) i [Niderlandzką Izbę Adwokacką](#).

Istnieją także orzeczenia sądów, które należy wziąć pod uwagę. Dwie główne sprawy na poziomie europejskim przytoczono w podręczniku dla użytkowników i krótko opisano. Orzeczenia te mają kluczowe znaczenie pod względem wpływu dyrektywy – i ogólnie przepisów dotyczących AML/CTF – na jedną z podstawowych wartości w zawodzie prawniczym, tajemnicę zawodową (która nosi też inne nazwy, takie jak poufność wymiany informacji między prawnikiem a klientem i prawnicza tajemnica zawodowa). Temat ten prawdopodobnie pojawi się w większości szkoleń dla prawników praktyków na temat przepisów dotyczących AML/CTF, dlatego też zaleca się szkoleniowcom zapoznanie się z nim:

- [Ordre des barreaux francophones et germanophone i inni przeciwko Conseil des ministres](#), sprawa C-305/05
- [Michaud przeciwko Francji](#) (skarga nr 12323/11)

Szkoleniowcy powinni mieć również na uwadze, że podręcznik dla użytkowników, jak również przytoczone powyżej orzeczenia dotyczą AML/CTF na szczeblu europejskim. Dyrektywa została wdrożona do ustawodawstwa krajowego, więc mogą także istnieć sprawy krajowe, które szkoleniowcom powinien znać i rozumieć.

Ważne jest, aby prawnicy praktycy znali dokładne sformułowania użyte zarówno w wersji dyrektywy w swoim języku narodowym, jak i w krajowych przepisach wykonawczych, oraz wiedzieli, jak są one zazwyczaj interpretowane. Ustawodawstwo i orzecznictwo krajowe nie mogą odbiegać od ogólnounijnego standardu ustanowionego w dyrektywie, a jeśli ma to miejsce, dyrektywa ma pierwszeństwo. Niemniej jednak sformułowania mogą być nieco inne w poszczególnych państwach członkowskich.

Ponadto szkoleniowcy powinni również pamiętać o kontekście i treści krajowych ocen ryzyka, ponieważ warunki leżące u podstaw ryzyka prania pieniędzy będą różne w poszczególnych państwach członkowskich. Grupa Specjalna ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF) przechowuje [dokumentację dotyczącą krajowych ocen ryzyka](#).

ANALIZY PRZYKŁADÓW

W tym podręczniku dla szkoleniowców wielokrotnie wspomina się o dwóch istniejących przewodnikach dotyczących odpowiedzialności prawników praktyków w odniesieniu do AML/CTF. Publikacje te zawierają praktyczne przykłady podatności zawodów prawniczych na działalność przestępczą w tej dziedzinie. Nie są one ukierunkowane konkretnie na obowiązki wynikające z przepisów europejskich, lecz są ogólnymi przewodnikami przeznaczonymi dla prawników na całym świecie. Należy o tym pamiętać przy korzystaniu z tych materiałów.

„A lawyer’s guide to detecting and preventing money laundering”, opublikowany przez CCBE, Międzynarodowe Stowarzyszenie Prawników (IBA) oraz Amerykańskie Stowarzyszenie Prawników (ABA) w 2014 r. (zwany dalej „pierwszym przewodnikiem”) jest najbardziej przydatny z punktu widzenia tego podręcznika dla szkoleniowców, ponieważ od str. 40 zawiera analizy przykładów, które można wykorzystać na sesjach szkoleniowych. Podczas omawiania materiału z uczestnikami można podkreślić konkretnie europejskie rozwiązania.

Analizy przykładów są bardzo różnorodne. Każda z nich ma nagłówek, do którego przynależy dany przykład, a następnie zestaw typowych faktów. Potem podano listę „czerwonych flag” – faktów, które powinny zaniepokoić każdego uczestnika – a następnie rozwiązanie: „Co możesz zrobić?” .

Oto typowy przykład:

Przerwane transakcje i transfery środków pieniężnych bez powiązanych czynności prawniczych

Do kancelarii prawnej zgłosiła się nowa klientka chcąc uzyskać pomoc przy zakupie szeregu aktywów. Zajmował się nią młodszy prawnik w tej kancelarii, który na prośbę kobiety przekazał jej dane rachunku kancelarii przed zastosowaniem środków należytej staranności wobec klientki lub zawarciem z nią umowy. Po wpłacie środków pieniężnych klientka nie wydała żadnych dalszych poleceń. Następnie wyjaśniła, że nie zamierza już kupować odnośnych aktywów, i poprosiła, aby zdeponowane pieniądze zostały przekazane osobie trzeciej, a nie zwrócone na jej rachunek osobisty.

„Czerwone flagi”:

Po wpłynięciu środków na rachunek klienta transakcja zostaje przerwana. Klientka prosi, aby zdeponowane środki zostały przekazane osobie trzeciej, a nie zwrócone klientce. Klientka unika kontaktu osobistego bez uzasadnionego powodu.

Co możesz zrobić?

Nie zezwalaj klientom na wpłacanie środków pieniężnych na rachunek klienta, dopóki nie zastosujesz środków należytej staranności wobec klientów, nie ustalisz celu transakcji i nie upewnisz się, że z tymi środkami nie wiąże się ryzyko prania pieniędzy. Ewentualnie nie przekazuj pieniędzy osobie trzeciej, lecz zwróć je na rachunek, z którego pierwotnie je przesłano.

Obydwa przewodniki, to znaczy wyżej wspomniany pierwszy przewodnik, z którego zaczerpnięto tę analizę przykładu, oraz drugi przewodnik, „Guidance for a risk-based approach for legal professionals”, opublikowany przez Grupę Specjalną ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy w 2019 r. (zwany dalej „drugim przewodnikiem”), zawierają listy „czerwonych flag”, które w praktyczny sposób podkreślają podatności zawodów prawniczych.

Oto typowa lista „czerwonych flag” z pierwszego przewodnika, a konkretnie z jego rozdziału IV poświęconego tym sygnałom ostrzegawczym (i zawierającego ich liczne przykłady):

Sposób dokonywania płatności

- *Aktywa są nabywane za gotówkę, a następnie szybko wykorzystywane jako zabezpieczenie pożyczki.*

Nie ma żadnego uzasadnionego wyjaśnienia dla:

- *ustalenia wyjątkowo krótkiego okresu spłaty;*
- *wielokrotnej spłaty kredytów hipotecznych na długo przed pierwotnie ustalonym terminem spłaty; lub*
- *finansowania zapewnianego przez pożyczkodawcę będącego osobą fizyczną lub prawną inną niż instytucja kredytowa.*

W drugim przewodniku znajduje się załącznik (załącznik 5) pt. „Examples of Red flags highlighting suspicious activities or transactions for legal professionals” [„Przykłady czerwonych flag wskazujących na działania lub transakcje podejrzane dla przedstawicieli zawodów prawniczych”], z którego pochodzą następujące przykłady:

l) Zabezpieczenie transakcji znajduje się obecnie w państwie wysokiego ryzyka.

m) Nastąpił znaczny wzrost kapitału niedawno zarejestrowanej spółki lub miały miejsce kolejne wpłaty w krótkim okresie na rzecz tej samej spółki bez logicznego uzasadnienia.

n) Nastąpił wzrost kapitału pochodzącego z innego kraju, który albo nie ma żadnego związku z daną spółką, albo jest państwem wysokiego ryzyka.

o) Spółka otrzymuje zastrzyk kapitałowy lub wkład niepieniężny nadmiernie wysoki w porównaniu z jej działalnością, wielkością lub wartością rynkową bez logicznego uzasadnienia.

Przykłady te podano, ponieważ pokazują one, że nawet jeśli szkoleniowiec nie korzysta z jednej z analiz przykładów z pierwszego przewodnika, oba przewodniki zawierają praktyczne „czerwone flagi”, na podstawie których można łatwo opracować inne analizy przykładów. Jak już wspomniano, istnieją dowody na to, że im bardziej praktyczne jest szkolenie, tym łatwiej zostanie przyswojone przez uczestników.